
Uvanlige skriftstykker om musikk

BOKOMTALER

Denne boken består av tre essayer om musikk, to av dem er i kortere versjon tidligere publisert i tidsskriftet *Samtiden* . Forfatteren er selv pianist, men perspektivet som anlegges i boken er nærmest sosiologisk og i alle fall lite preget av et personlig forhold til musikk.

I det første og korteste essayet, *Trollkassens magi* , får vi et overraskende innblikk i hva det gjør med vårt forhold til musikk at vi nå kan høre den overalt og i nær sagt enhver situasjon. Essayet påpeker at det faktisk også gjør noe med musikken i seg selv. Mulighetene til å gjengi versjoner for all ettersom skaper også en vedvarende konflikt mellom komponist og utøver om hvem som definerer eller autoriserer hva som er korrekt fremførelse av et verk.

Essayet *Maestroen, makten og myten* fyller mer enn halve boken og ser nærmere på dirigentrollen. Aase bruker her i stor grad boken *The Maestro Myth* av den britiske skribenten Norman Lebrecht som referanse. Gjennom en lang rekke eksempler diskuteres hvor nødvendig en dirigent er, hvilken aura og makt rollen innehar og hvordan mange berømte dirigenter har visst å bruke makt. Interessante observasjoner foreligger, som f.eks. den nesten groteske mangel på kjente svarte eller kvinnelige dirigenter. Oppdatert som boken er, får den imidlertid med at Bergen Filharmoniske Orkester nå ledes av en australsk kvinnelig dirigent.

Det siste essayet, *Om musikken som et mistenkelig fenomen*, tar opp det at musikk knyttes opp til ulike politiske retninger og anvendes med politisk hensikt. Essayet tar frem en lang rekke spennende eksempler, og essensen er at musikkens natur er tvetydig og derfor vanskelig lar seg plassere i klare politiske båser.

Essaysamlingen er spekket med sitater og har 147 referanser, selv om en betydelig andel av disse er knyttet til et fåtall verker. Man stilles overfor en rekke til dels overraskende observasjoner og får med det et annerledes blikk på musikk enn det man til daglig har. Det siste essayet er nok det mest interessante, det første muligens det mest originale.

Det man savner, er kanskje en noe klarere disposisjon og fremfor alt en tydeligere forfatter. Det er i og for seg ikke noe galt ved å unnlate å ta stilling, men forfatterens syn anes til stadighet gjennom lett ironiske eller lakoniske kommentarer. Disse er likevel uten stringens og sammenfatning, og man ender opp med å spørre seg hvor forfatteren vil med denne boken.

Alt i alt en artig innfallsvinkel til musikk – boken vil nok interessere den allment samfunnsinteresserte vel så mye som musikkelskeren.

Pål Gulbrandsen

Tidsskriftet

Publisert: 20. april 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 11. juli 2026.